

Beleidsplan ELGG

2010

27-10-2010

Inhoud

INLEIDING	4
1. PASTORAAT	5
1.1 <i>Predikant</i>	5
1.2 <i>Bezoekgroep</i>	6
1.3 <i>Andere vormen van pastoraat in de gemeente</i>	6
1.4 <i>Aandachtspunten / Actiepunten</i>	6
2. KERKENWERK	7
2.1 <i>Structuur kerkenraad</i>	8
2.2 <i>Samenstelling kerkenraad en taakverdeling</i>	9
3. MUZIEK EN LITURGIE	10
3.1 <i>De eredienst</i>	10
3.1.1 PROPRIUM EN ORDINARIUM	10
3.1.2 DE SACRAMENTEN	11
3.1.3 BIJZONDERE DIENSTEN	11
3.2 <i>Kerkmuziek binnen de Evangelisch-Lutherse Gemeente Groningen</i>	12
3.2.1 DE KERKMUSICUS IN DE GEMEENTE	12
3.2.2 HET INSTRUMENTARIUM	12
3.2.3 CANTORIJ	12
3.2.4 FINANCIËN	13
3.3 <i>Aandachtspunten / Actiepunten</i>	13
4. LEREN IN DE GEMEENTE	14
4.1 <i>Volwassenen</i>	14
4.2 <i>Jeugd</i>	15
4.3 <i>Catechese</i>	16
4.4 <i>Kinderen</i>	16
5. DIACONAAAT	17
5.1 <i>Doelstelling en werkerreinen</i>	18
5.2 <i>Aandachtspunten</i>	18
5.2.1 DIACONAAAL WERK DICHTBIJ	18
5.2.2 DIACONAAAL WERK VER WEG	19
5.2.3 DIACONAAAL WERK IN EN MET DE GEMEENTE	20
5.3 <i>Zending, werelddiaconaat en ontwikkelingssamenwerking</i>	20
6. SAMENWERKING MET ANDERE GEMEENTEN EN ANDERE KERKEN	21
6.1 <i>Waarom?</i>	21
6.2 <i>Wat doen wij?</i>	22
6.3 <i>Aandachtspunten</i>	23
7. MISSIONAIR WERK	23
7.1 <i>Op welke manier zijn wij als gemeente in gesprek met mensen van buiten de kerk?</i>	24
7.1.1 AANDACHTSPUNTEN / ACTIEPUNTEN	24
7.2 <i>Onze 'missie' binnen de Protestantse Kerk in Nederland</i>	25
7.2.1 WAT DOEN WIJ?	25
7.2.2 AANDACHTSPUNTEN / ACTIEPUNTEN	25
8. PUBLIC RELATIONS	26

8.1	<i>Vormen van PR op dit moment</i>	26
8.2	<i>Aandachtspunten</i>	27
9.	OPBOUW	27
9.1	<i>De inhoud van Opbouw</i>	27
9.2	<i>De praktische kant van Opbouw</i>	29
9.3	<i>Aandachtspunten</i>	29
10.	FINANCIËN EN BEHEER	30
10.1	<i>Algemeen</i>	30
10.2	<i>Samenstelling</i>	30
10.3	<i>Taken</i>	30
10.4	<i>Begroting en collecterooster</i>	31
10.5	<i>Jaarrekening</i>	31
10.6	<i>Financiële positie</i>	31
10.7	<i>Geldwervingsacties</i>	32
10.8	<i>Communicatie met de gemeente in financiële aangelegenheden</i>	32
10.9	<i>Combinatie met de gemeente Wildervank-Veendam</i>	32
10.10	<i>Ledenadministratie</i>	32
10.11	<i>Voornemens</i>	32

INLEIDING

Voor u ligt een document met als titel 'beleidsplan ELGG'. Een weergave van de Evangelisch-Lutherse Gemeente Groningen, waar zij staat en wil staan.

Bij de totstandkoming van de Protestantse Kerk in Nederland (PKN) in 2004, werd ook Luthers Groningen onderdeel van deze verenigde kerk.

De kerkorde schreef voor dat elke gemeente een beleidsplan moest hebben. Onze gemeente had het decennia lang zonder gedaan!

Aanvankelijk was het idee ook dat de werking van Gods Geest in het gemeentelven toch niet in een document gegoten kon worden, laat staan dat iemand hierover op kwaliteitsnormen zou kunnen oordelen.

Niettemin zijn in 2005 leden van de kerkenraad in enkele heisessies begonnen met het verkennen van vraagstukken omtrent 'gemeente-zijn'. Een beschrijving van de activiteiten noopte tot verdieping van gedachten waarom we wat op welke manier doen en zo werd het 'noodzakelijk product' een uitdaging waar met enthousiasme aan is gewerkt.

Onderwerpen die uit "bronnen voor beleid" vanuit de PKN zijn aangereikt, boden een richtlijn en op enkele gemeenteavonden ontstonden in wisselwerking de contouren voor dit document. Zo bleek gaandeweg de eigen identiteit richtinggevend; hoe en waarom onze Evangelisch-Lutherse gemeente levend is en gehouden wil worden vanuit Gods Woord, Klank en Sacrament.

De ELGG heeft met meer dan 300 jaar geschiedenis op locatie, een in meerdere opzichten rijke basis. Ook vandaag de dag is zij een anker voor Lutheranen die vanuit het buitenland al dan niet tijdelijk met de stad Groningen verbonden zijn. De gemeente kent een grote geografische spreiding van ingeschrevenen. Hierdoor zijn leden veelal anders betrokken dan in dorps- of wijkgemeenten, waarin meer sociale aspecten ook onderling bindend zijn. Het kerkbezoek is voor een grote groep leden minder frequent. Praktische taken worden naar draagkracht ingevuld, soms door betrokkenen 'op afstand'.

De kerkenraad is dankbaar voor de toereikende capaciteit om de eigen Lutherse Eredienst elke zondag (soms met gastpredikant) te kunnen vieren en daarnaast met enkele, al dan niet structureel georganiseerde initiatieven, het gemeentelven verder te kunnen stimuleren. Verheugend is ook de toegenomen belangstelling in de laatste jaren, de (h)erkenning van de Lutherse liturgie binnen de Protestantse kerk?

Het voorliggend document geeft naast de huidige gang van zaken, een perspectief voor de toekomst weer. Een niet statisch maar flankerend 'beleid' voor wat betreft de actiepunten; de uitdaging om als gemeente de komende tijd (extra) prioriteiten te stellen en kansen te benutten.

Resumerend:

De ELGG wil als zelfstandig Evangelisch-Lutherse gemeente in de Protestantse Kerk voortgaan, de inspiratie van de Lutherse liturgie en traditie levend houden en vooral verder delen.

Maar bovenal geldt bij alles wat we als gemeente doen, wat Luther in het gebed verwoordt:

*"Goede God,
in mijn werk
geldt uw Woord en bevel.*

*Daarop ga ik heen
werp mijn net uit
en laat aan U over
hoe het zal gelukken*

1. PASTORAAT

*Heer,
ik weet niemand,
noch in de hemel noch op de aarde,
tot wie ik kan gaan om troost en als toevlucht
dan tot U, door Christus.*

*Ik moet me nu ontdoen
van alle vrienden, werken en verdiensten.*

*Heer, ik heb geen toevlucht
tot U en uw genade
dan door uw Zoon:
als ik die hoop niet heb,
ben ik verloren.*

(Maarten Luther, Gebeden, p. 78)

Overal waar mensen elkaar ontmoeten en elkaar bijstaan *in de naam van Christus* is sprake van pastoraat. Pastoraat gaat uit van de gemeente en is in eerste instantie gericht op gemeenteleden waarbij in het pastoraat het individu, die ene persoon, centraal staat.

Vormen van pastoraat in onze gemeente:

1.1 Predikant

Onze gemeente heeft een predikant. Gezien haar beroepsomvang van 60% is het voor de predikant niet mogelijk om *alle* gemeenteleden op een regelmatige basis te bezoeken.

- Zij is beschikbaar voor pastoraat wanneer mensen dit aangeven. Soms neemt zij zelf contact op wanneer andere gemeenteleden haar attenderen op het feit dat een bezoek wenselijk is. Wanneer zij hoort dat een gemeentelid in het ziekenhuis is opgenomen gaat ze daar op bezoek.
- Verder bezoekt zij hoogbejaarde gemeenteleden en samen met de bezogegroep leden die 70 jaar en ouder zijn.
- Zij bezoekt ook de mensen die te kennen hebben gegeven lid van onze gemeente te willen worden.
- Ook gaat zij bij gemeenteleden op bezoek rond doop en uitvaart.

1.2 Bezoekgroep

De bezoekgroep bestaat uit de predikant, een of meer diakenen en gemeenteleden. De bezoekgroep onderhoudt structureel het contact met de gemeenteleden van 70 jaar en ouder.¹

Deze gesprekken over de bezoeken vinden plaats in vertrouwelijkheid, onder de met elkaar gedeelde geheimhoudingsplicht. De diaconie ondersteunt financieel en organisatorisch het werk van de bezoekgroep.

De kinderen van 0-17 jaar ontvangen met hun verjaardag een kaartje van de kerk.

1.3 Andere vormen van pastoraat in de gemeente

Andere vormen van pastoraat in de gemeente zijn:

- Koffiedrinken na de dienst
- Pastorale momenten tijdens groepsbijeenkomsten
- Contacten onderling, onderling pastoraat

Voor de kerkenraad is de vraag hoe hij dit soort onderling pastoraat kan bevorderen. Enerzijds door bij te dragen aan een sfeer waarin niet wordt geroddeld maar op een respectvolle wijze bepaalde informatie wel wordt doorgegeven met een pastoraal doel.

Een van de vormen om dit onderlinge pastoraat te bevorderen is het vermelden van de verjaardagen met adres in de Opbouw. Daarom heeft de kerkenraad besloten om vanaf 2010 niet alleen de verjaardagen van 70 jaar en ouder maar van alle gemeenteleden in Opbouw te vermelden.

1.4 Aandachtspunten / Actiepunten

- Het is belangrijk om de gemeenteleden op gezette tijden eraan te herinneren om aan de bezoekgroep te laten weten wanneer een van de leden opgenomen wordt in het ziekenhuis.
- Het zou wenselijk zijn om ontmoetingen/gespreksavonden in de provincie te organiseren.
- Nieuw door een verhuisbericht via de landelijke ledenadministratie ingekomen leden ontvangen een welkomstbrief. Het plan is om dit met een welkomstbezoek te verbinden door leden van de kerkenraad.

---

¹ Er waren twee redenen om zich tot deze groep te beperken. Ten eerste is het belangrijk dat de bezoekgroep niet overvraagd wordt met een opdracht die zo omvattend is dat die in de praktijk niet haalbaar is. Ten tweede heeft de keuze voor de bijzondere aandacht voor de ouderen in onze gemeente ermee te maken dat onder hen zich de leden bevinden die niet meer naar de kerk kunnen komen. De kerk komt dus naar hen toe.

- We zoeken manieren hoe het onderlinge contact versterkt kan worden.
- Er zal een planning gemaakt worden hoe de hele gemeente over een bepaalde periode bezocht gaat worden.

2. Kerkenwerk

Inventarisatie van functies en taken

*Heer God,
mijn have en mijn dagelijks werk
staan niet in mijn macht,
ik ben slechts een werktuig
en doe daarbij, wat ik kan.*

*Ik werk en ben bezig,
arbeid en zorg, wijs aan en beveel,
waak en maak me er niet van af.*

*Geeft Gij, goede Heer,
onder wiens macht alles berust,
vruchtbare groei,
anders zal alle moeite en arbeid
vergeefs zijn.*

(Maarten Luther, Gebeden, p. 59)

Wij zijn een kleine gemeente van ongeveer 230 leden, en kunnen niet alles aanpakken wat we zouden willen aanpakken. Daarvan moeten we ons bewust zijn. En daarom geldt:

De kwaliteit van wat we doen moet prioriteit hebben boven de kwantiteit van aangepakte taken.

Het kerkenwerk kan worden gezien als werk met een tweeledig doel, namelijk dat gemeenteleden en belangstellenden

1. herkenning vinden door de theologische uitleg in de eredienst en zo geïnspireerd worden door Gods Woord (theologisch doel), en
2. zich als mens opgenomen weten in onze gemeente en zich daardoor willen inzetten voor het werk in onze gemeente, waarbij wordt omgezien naar mensen binnen en buiten de kerk (pastoraal doel).

De kerkenraad wordt gekozen uit en door de gemeente.

De kerkenraad geeft leiding aan de gemeente.

Alle kerkenraadsleden zijn verantwoordelijk voor de 'opbouw van de gemeente in de wereld'. De kerkenraad neemt alle beslissingen, maar de gemeente kan en mag eigen activiteiten ondernemen.

Dat wil zeggen: de kerkenraad geeft leiding aan het werk van de gemeente door middel van doelgerichtheid en coördinatie van de taken. Er wordt dus richting gegeven en ruimte geschapen.

De uitvoering en verdeling van taken berust bij de kerkenraad. De kerkenraad kan taken zelf uitvoeren, maar kan ook taken toewijzen aan commissies en groepen, al dan niet bestaande uit leden van de gemeente. In de praktijk zullen dat vooral gemeenteleden zijn, maar daarnaast zou in bepaalde gevallen ook expertise van buitenaf kunnen worden aangetrokken. De vrijwilligers in onze gemeente krijgen op deze manier een eigen plek.

Voor een goede coördinatie van alle taken, activiteiten en initiatieven is regelmatig overleg tussen kerkenraad en gemeenteleden noodzakelijk. Dat kan informeel door wederzijdse feedback op elk gewenst moment, en meer formeel door het houden van een gemeenteavond waarin de gang van zaken met de gemeenteleden wordt besproken. Ook kan de kerkenraad met de gemeente communiceren via Opbouw (zie hoofdstuk 9), om langs deze weg informele reacties vanuit de gemeente te verkrijgen.

Het leidinggeven door kerkenraadsleden blijkt onder meer uit hun bijdrage aan:

- de eredienst
- het pastoraat
- het diaconaat
- de vorming en toerusting
- financiën en beheer.

Naast het uitvoeren van hun eigen taken hebben de kerkenraadsleden ook een rol en verantwoordelijkheid in het aansturen van betaalde professionele krachten (predikant en cantor/organist) en van niet-kerkenraadsleden, wanneer deze de hun toebedeelde taken vervullen.

2.1 Structuur kerkenraad

De kerkenraad zet zich in om de huidige, en in zijn ogen wenselijke, structuur te handhaven dan wel te verbeteren.

Wij kennen de volgende vormen van *intern overleg*:

- de vergadering van de kerkenraad, maandelijks, met uitzondering van één zomermaand;
- overleg met leden van: bezoekgroep; ledenadministratie; muziekdienstcommissie; kindernevendienstcommissie.

Extern overleg vindt plaats met

- de Lutherse Synode (het is traditie dat de ELGG kandidaten hiervoor stelt)
- de Exploitatiestichting
- de stichting Juffer Margaretha Gasthuis
- de Stichting Vrienden van de Lutherse Kerk
- de Kleine Oecumene
- het regio-overleg van noordelijke lutherse gemeenten

- de Stedelijke Raad van Kerken
- de Classis
- de Open Hof,

alsmede met

- het VORK (Voorgangers Overleg Raad van Kerken)
- de Werkgemeenschap van de classis Groningen (de predikanten in en om Groningen).

Afgezien van overlegvormen waarbij alleen de predikant als vertegenwoordiger kan optreden, kan ieder lid van de kerkenraad afgevaardigde zijn naar een van bovengenoemde vormen van in- en extern overleg. Vandaar dat in de nu volgende taakverdeling de vertegenwoordiging in de overlegvormen niet is vermeld. Dit onderdeel van een taak is immers niet gebonden aan een functie, maar kan het best worden toebedeeld rekening houdend met belangstelling en beschikbaarheid van de leden van de kerkenraad.

2.2 Samenstelling kerkenraad en taakverdeling

Voorzitter

agenda mede opstellen, voorzitten van de kerkenraadsvergadering.

Predikant en vicevoorzitter

eredienst, doop en begrafenissen leiden; huisbezoek; catechese en kringenwerk; overleg met organist; verzorging Opbouw; bovenplaatselijk kerkelijk werk (consulentschappen, lid van Lutherse Synode, lid generale synode); vertegenwoordigt de ELGG in de VORK en de Werkgemeenschap Predikanten in Groningen.

Secretaris

vergadering bijeenroepen, initiatief nemen tot opstellen van de agenda, zelf of in samenwerking met notulist zorgen voor het verslag, postverzorging, archivering.

Diaken

eredienst mede verzorgen; speciale rol bij Heilig Avondmaal; doel van de zondagse collecte afkondigen; collecteopbrengst tellen en afdragen; over collecten schrijven in Opbouw; sociale begeleiding; bezoek- en bloemendienst; draaiboek Kerst bijhouden; notuleren diaconieoverleg; de financiële stukken van de diaconie ter behandeling in de kerkenraad brengen.

Ouderling

eredienst mede verzorgen, waaronder het doen van mededelingen voorafgaande aan de dienst en iedereen welkom heten.

Ouderling-Kerkrentmeester

financieel beheer en informatie erover in Opbouw; mede verzorgen eredienst.

Andere te verdelen taken

- het opstellen van een predikantenrooster voor een kalenderjaar;
- op het vorige punt voortbouwend het opstellen rooster van dienst, inclusief het bijhouden van de diverse kolommen (ouderling, diaken, muziek etc., kinderen, collectedoelen, lector, koffie, bloemen). Er kan aan worden gedacht ieder kerkenraadslid verantwoordelijk te laten zijn voor één kolom;
- het aanschrijven van predikanten van buiten twee weken voordat zij voorgaan in onze dienst;
- het opstellen en up-to-date houden van het beleidsplan. In de praktijk zal dit een gezamenlijke taak en verantwoordelijkheid van de hele kerkenraad zijn;
- het verzorgen van de ledenadministratie.

3. Muziek en Liturgie

3.1 De eredienst

De zondagse eredienst is het hart van de gemeente. Aan de verkondiging van het Woord en aan de bediening van de Sacramenten in haar midden dankt de gemeente haar bestaan. Door het Woord en de Sacramenten wordt het geloof geschonken, blijft het geloof een levend geloof. Omdat wij mensen ons makkelijk van God afsluiten hebben we het Woord van buitenaf nodig dat ons weer bij de genade Gods bepaalt. Een 'goede' uitleg van de Bijbelteksten is daarbij belangrijk.

3.1.1 Proprium en ordinarium

In de liturgie, de orde van de dienst, wordt met kleine aanpassingen het luthers ordinarium gevolgd. Er wordt in de lutherse traditie veel waarde gehecht aan het kerkelijk jaar. De lezingen zijn gekozen passend bij het karakter van de zondag van het kerkelijk jaar.

De gemeente hecht aan een preek die de Bijbel uitlegt, in een lutherse kleur en aansluit bij de huidige samenleving. Wat het lutherse karakter betreft werden hier genoemd: rechtvaardiging, genade, biedt ruimte, wij allen zijn zondaar, blijde boodschap, eigen geloof.

Er moet ook aandacht zijn voor de sfeer in de dienst, een sfeer van genegenheid, warmte en rust. Het is ook goed wanneer in de voorbeden ter sprake komt wat leeft in de gemeente.

Wat de liturgie betreft is belangrijk dat de gasten goede informatie hebben zodat ze deze kunnen volgen en wat de preek betreft dat men die zonder voorkennis kan volgen.

De gemeente zingt voornamelijk uit het Liedboek der kerken. Hymen van Luther worden met regelmaat gezongen. Het typisch Lutherse zondagslied komt iedere eredienst terug in de liturgie. De psalmen van de zondag zijn redelijk bekend. Dat kan niet van alle psalmen worden gezegd. Hoe de liederen van na het ontstaan van het Liedboek ingang kunnen vinden in het repertoire van de gemeente is onduidelijk. Over het algemeen lijkt men tevreden met het Liedboek. De gemeente geeft geen duidelijke voorkeur aan voor een bepaalde soort nieuwe liederen. Het beeld hierbij is onduidelijk.

In principe is er elke zondagochtend een dienst om 10.00 uur.

Hoewel er maar een zeer kleine groep gemeenteleden is die elke zondag naar de kerk gaat is de groep die wel regelmatig naar een dienst komt verhoudingswijs (op de 250 leden) groot (meer dan

50). Wanneer de eigen predikant voorgaat, is een kleine stijging in aantallen bezoekers op te merken en ook wanneer er een muziekdienst wordt gehouden.

Doordat deze gemeente vanwege een parttime predikant ook vele gastvoorgangers uit verschillende kerkelijke tradities heeft, wordt de gemeente geconfronteerd met zeer verschillende richtingen, vormen en stijlen van de verkondiging. De gemeente is in haar keuze van gastvoorgangers oecumenisch ingesteld, van rooms-katholiek tot doopsgezind.

3.1.2 De sacramenten

Doop

Er zijn in deze gemeente geen van tevoren vastgestelde doopzondagen. De datum voor de doop wordt in overleg met de doopouders gekozen. Het heeft de voorkeur om de doop in de zondagsdienst in het midden van de gemeente te laten plaatsvinden.

Heilig Avondmaal

De gemeente viert een open Avondmaal, d.w.z. er zijn bijna geen toegangseisen, wie eraan deel wil nemen mag deelnemen. (Gedoopte) kinderen van elke leeftijd zijn welkom aan het Avondmaal.

Het Avondmaal wordt gevierd volgens de klassiek Evangelisch-Lutherse liturgie waarbij de gemeente door de gezongen onderdelen een belangrijke rol heeft. De viering van het Heilig Avondmaal beleeft de gemeente als iets heiligs. Dat de elementen aan elke deelnemer uitgedeeld worden met de woorden 'Christus lichaam voor u gegeven' of 'Christus bloed voor u vergoten' is voor velen belangrijk. In het persoonlijk aanreiken van de elementen ervaart men de aan de persoon gerichte genadegave en zondevergeving die God de mens schenkt. De elementen brood en wijn maken de genadegave tastbaar en betrouwbaar.

Een aantal jaren geleden heeft de gemeente ervoor gekozen om het Heilig Avondmaal lopend te vieren. De keuze hiervoor had o.a. ook ermee te maken dat de gemeente niet gesloten in een kring met de rug naar hen wilde staan die niet aan het Avondmaal willen deelnemen. Het Heilig Avondmaal wordt gevierd met brood en de keuze van wijn of druivensap.

Het Heilig Avondmaal wordt ca. tien maal per jaar gevierd. Meestal in diensten waarin de eigen voorganger voorgaat, maar ook andere ('lutherse') predikanten worden hiervoor gevraagd.

3.1.3 Bijzondere diensten

De gemeente kent de volgende bijzondere diensten:

- Muziekdiensten ca. acht keer per jaar, elke tweede zondag van de maand door het seizoen.
- Kinderdiensten vier keer per jaar 's zondags om 11.30 uur.
- Diensten of getijdendiensten (metten of vesper) met medewerking van de cantorij, acht keer per jaar.
- Hervormingsdienst samen met de Protestantse Gemeente Groningen.
- Een keer per jaar zijn wij te gast bij de doopsgezinden en een keer per jaar zijn zij bij ons te gast.

- Regiodiensten op de vijfde zondag van de maand samen met de Oost-Groninger lutherse gemeenten.
- Een gezamenlijke oecumenische dienst op de zondag in Gebedsweek voor de eenheid der kerken.
- In de zomer zeven gezamenlijke diensten in de Kleine oecumene.

Bijzondere diensten van een andere aard zijn: trouwdiensten, dienst bij aanneming van een lid, dienst met inzegening van nieuwe kerkenraadsleden, uitvaartdiensten.

3.2 Kerkmuziek binnen de Evangelisch-Lutherse Gemeente Groningen

De kerkmuziek hoort in de lutherse traditie wezenlijk tot de geloofsbeleving. Ook de muziek en de liederen kunnen een verkondigend karakter hebben. Daarom wordt het 'ambt' (lutherse traditie) van kerkmusicus gezien als bijstand in het ambt van Woord en Sacrament. Een goede samenwerking tussen predikant en cantororganist is daarom van wezenlijk belang. De Evangelisch-Lutherse gemeente Groningen hecht waarde aan kerkmuziek op hoog niveau.

3.2.1 De kerkmusicus in de gemeente

De cantororganist heeft een aanstelling bij de gemeente volgens de richtlijnen voor de kerkmusicus binnen de Protestantse Kerk. Onze cantororganist heeft een opleiding aan het conservatorium voor docerend en uitvoerend musicus afgerond, daarbij tevens de opleiding kerkmuziek aan het conservatorium voltooid en heeft bevoegdheidsverklaring I.

De taken van de cantororganist zijn het bespelen van het orgel in de zondagse eredienst (1x per zondag), de voorbereiding hierop. De kerkmusicus draagt ook bij aan de kerkmuzikale vorming van de gemeente, bijvoorbeeld door de informatie in Opbouw. Er wordt in deze gemeente goed geluisterd naar het orgelspel. Het orgelspel voor de dienst draagt bij aan de voorbereiding op de dienst. Het orgelspel na de preek is een belangrijk bezinningsmoment in de dienst. De gemeente gaat zitten voor het orgelspel na de dienst en staat pas op nadat dat is geëindigd. Hierin komt tot uitdrukking dat in de lutherse traditie de muziek niet alleen versiering is maar een wezenlijk onderdeel van de dienst.

3.2.2 Het instrumentarium

De gemeente heeft een in 2004 gerestaureerd Van Oeckelenorgel en een vleugel. Daarnaast beschikt zij per 1 januari 2010 over een Ahrend kistorgel van het Luthers Bach Ensemble. Deze staat permanent in de kerkzaal.

3.2.3 Cantorij

Sinds 2002 is er opnieuw een cantorij. De Lutherse Cantorij biedt aanvulling bij en verrijking van de gemeentezang. De cantorij draagt ook bij aan de ontwikkeling en verbetering van de gemeentezang en nieuwe kerkmuziek.

De repetities van de cantorij zijn ook een ontmoetingsmoment van (gemeente)leden onder elkaar.

3.2.4 Financiën

Gezien het belang dat in de lutherse traditie in de eredienst en kerkmuziek wordt gesteld vertaald zich dat ook in de bereidheid hierin te investeren:

- door de keuze voor een kerkmusicus van niveau I met de daarbij behorende kosten;
- door apparatuur zoals microfoons en camera's;
- door bij te dragen aan het organiseren van muziekdiensten.

3.3 Aandachtspunten / Actiepunten

- Informeren naar de liedkeuze van gemeenteleden, bijvoorbeeld door het houden van een gemeenteavond. Daarbij kan ook geïnformeerd worden naar wat men zou vinden van een slotlied voor de zegen.
- Misschien is het goed om over de frequentie van de viering van het Heilig Avondmaal met de gemeente van gedachten te wisselen.
- Misschien is het een idee om ook gastvoorgangers eens te vragen om in een dienst met Heilig Avondmaal voor te gaan, wel met een lutherse liturgie.
- Er leeft ook de wens de eigen predikant vaker per jaar, dan de 22 diensten nu, te laten voorgaan. In de planning van 2011 is dit reeds verhoogd tot 24. Deze vraag zal apart geagendeerd moeten worden omdat dit gevolgen heeft voor de beschikbaarheid van de predikant voor andere werkzaamheden.

4. Leren in de gemeente

*Goede Vader in de hemel,
schenk ons
om der wille van uw lieve Zoon Jezus Christus
uw Heilige Geest,
opdat we goede leerlingen van Christus worden
en een hart hebben,
waarin een onuitputtelijke bron van liefde is,
die nooit ofte nimmer uitdroogt.*

(Maarten Luther, Gebeden, p. 38)

Een mens houdt nooit op met leren en zo is dat ook in het geloof. Een gemeente zal er dan ook voor zorg dragen dat die mogelijkheid er is om te blijven leren, waarbij leren niet een soort prestatie is met behaalde cijfers, maar een proces van verdieping en verrijking. Desondanks is er wel een soort basiskennis die men op de een of andere manier bij elk gemeentelid verwacht.

4.1 Volwassenen

Voor de deelnemers aan de dienst biedt de preek soms leermomenten.

De meditatie in Opbouw kan soms ook tot nadenken aanzetten.

Eén tot twee keer per jaar wordt een gemeenteavond over een bepaald thema gehouden.

De Bijbelkring biedt gelegenheid om in een groep de Bijbel te lezen en in het gesprek met elkaar het gelezene te verbinden met de eigen ervaringen en gedachten.

De Westerkwartiergroep is een gespreksgroep die zeer uiteenlopende onderwerpen behandelt. De onderwerpen worden of door een groepslid of op een voorstel uit de groep door de predikant voorbereid. In deze groep wordt vaak stevig gediscussieerd.

Beide groepen hebben een relatief vaste samenstelling en lopen gewoon over de jaren heen door.

Voor een aanbod van kortlopende 'leerhuizen', zo bleek in het verleden, lijkt weinig behoefte te zijn. Het meest is er nog belangstelling voor lutherse onderwerpen.

In de kerk worden de boekjes met het cursusaanbod van de kerken uit de stad neergelegd voor geïnteresseerden.

Verder zijn er nog de gezamenlijke koffieochtenden van de kleine oecumene tijdens de periode van zomerdiensten met zeer diverse onderwerpen.

De ontmoetingsmiddagen combineren iets inhoudelijks met ook veel ruimte voor gezelligheid.

Op dit moment wordt met name een gebrek aan een gespreksgroep voor twintigers gevoeld, waarin discussies over onderwerpen die hen interesseren gevoerd zouden kunnen worden.

Af en toe met een paar mensen een dienst voorbereiden kan ook een vorm van verdieping zijn. Dan gebeurt al voor de vesperdiensten (ongeveer drie per jaar), waarvan een op de eerste zondag in het nieuwe jaar en een op de avond van Hemelvaartsdag.

Een andere vorm is een drieslag in samenwerking met de predikant: dienst voorbereiden – bijdragen in de dienst – dienst nabespreken. Met deze vorm wordt in het najaar van 2010 gestart.

De predikante ‘traint’ zo nu en dan gemeenteleden die hebben aangegeven lector in de dienst te willen zijn. Het op deze manier bezig zijn met Bijbelteksten draagt ook een vorm van leren in zich.

4.2 Jeugd

*Lieve God,
verklaar uw Woord
in onze harten
en maak het zo licht en warm
dat wij er troost en vreugde
van ervaren.*

(Maarten Luther, Gebeden, p. 37)

Voor de jonge jeugd tot ongeveer 12 jaar worden verschillende activiteiten georganiseerd (zie onder 4.4). Voor de jeugd in de leeftijd daarboven is er momenteel vrijwel geen aanbod van activiteiten. We willen proberen de wensen van de jeugd in de middelbareschoolleeftijd in kaart te brengen, om daar vervolgens op in te spelen. In het niet zo verre verleden vond er jaarlijks een jeugdkamp van de noordelijke lutherse gemeenten plaats. Waar de jongeren in de eigen gemeente niet zo veel leeftijdsgenoten ontmoeten biedt juist zo'n kamp de gelegenheid voor een 'luthers' groepsgebeuren. Gezelligheid en activiteiten vormen de hoofdzaak van zo'n weekend. Maar er is ook altijd een thema met op zaterdag discussie in groepen en op zondag een alternatieve vorm van een viering. Jongeren namen daardoor ook gemakkelijk vrienden mee naar dit kamp.

Dit jongerenkamp heeft zeven jaar gedraaid. Het zou goed zijn dit initiatief weer nieuw leven in te blazen.

4.3 Catechese

Catechisatie is in onze gemeente altijd maatwerk, door het geringe aantal jongeren. Elk jaar starten met een compleet nieuwe groepen, waardoor er meerdere groepen naast elkaar draaien, is niet mogelijk.

Onderwerpen worden de ene keer door de catechisanten aangedragen, de andere keer door de predikant. Zij zorgt voor wat materiaal dat de catechisanten in ringboeken bewaren. Behalve discussie over wat de jongeren zelf raakt, is de catechisatie ook gericht op kennisoverdracht van de 'basiskennis' van luthers geloven.

Doop- of belijdeniscatechisatie voor volwassenen

Deze vindt meestal plaats op verzoek van een individueel persoon. Deze catechese en de gesprekken vinden plaats aan de hand van het boek 'Witte zwanen; bij ons wordt geleerd', voor wie graag leest en anders ook in gesprek aan de hand van de kleine catechismus van Luther. Het gaat hier meestal om vijf of meer gesprekken. Wie als volwassene belijdenis wil gaan doen, heeft zich meestal al wat verdiept in wat dit betekent.

4.4 Kinderen

*Eeuwige God
en Vader van onze Heer Jezus Christus,
verleen ons uw genade,
dat wij de Heilige Schrift
goed en ijverig bestuderen,
Christus daarin zoeken en vinden
en door Hem het eeuwige leven hebben.*

*Help ons daartoe, goede God,
met uw genade.*

(Maarten Luther, Gebeden, p. 35)

Voor de kinderen van 0-12 jaar is er de kinderoppas en kindernevendienst op de tweede en vierde zondag van de maand. De kinderen gaan na Kyrië en Gloria naar de Lutherzaal en komen na de preek onder het lied weer terug in de dienst. De kindernevendienst is erop gericht de kinderen vertrouwd te maken met Bijbelverhalen op een voor hen te begrijpen manier. Dit wordt vaak gecombineerd met een teken- of knutselactiviteit.

Dit doorvertellen van de Bijbelverhalen tijdens zondagsschool of kindernevendienst blijft, zo leert de ervaring, de meeste mensen de rest van hun leven bij.

Ouders van jonge kinderen komen zo nu en dan met hun kinderen bij een van hen thuis samen voor een gezellige ochtend of middag. En soms gaan ze met elkaar een dagje uit in de buurt. Mogelijk kunnen zij ook de draad van het houden van een picknick op een van de laatste zondagen voor de zomervakantie in het Stadspark, weer oppakken. Vanuit deze groep worden de kindernevendienst en de kinderoppas geregeld.

Sinds ruim een jaar worden ook kinderdiensten gehouden, eenmaal per seizoen, dus viermaal per jaar. Deze diensten zijn bestemd voor kinderen van nul tot vijf jaar en hun ouders en/of verzorgers, en worden goed bezocht. Centraal staat een thema: Kerst – Noach – De schepping – Bartiméus – Kerst waren de onderwerpen van december 2008 en het jaar 2009.

De kinderdienst wordt na de gewone dienst op zondagochtend gehouden, begint om 11.30 uur en duurt ongeveer een half uur. Er wordt gebeden en gezongen, en de kinderen doen actief aan de dienst mee: met Noach een ark bouwen en de dieren in de ark brengen, met Bartiméus als blindeman je weg door de kerk zoeken, enzovoort. Daarna eten ouders en kinderen met de predikante samen een eenvoudige lunch in de foyer.

De kinderdiensten zijn een groot succes, en blijken ook makkelijk toegankelijk voor mensen van buiten de eigen gemeente, en zelfs van buiten de kerk. Een formule om mee door te gaan, en verder te promoten dus.

Misschien lukt het ook om kinderen en jongeren uit onze gemeente te stimuleren om aan het landelijke Pinksterkamp (7-17 jaar) deel te nemen.

5. Diaconaat

*Christus, goede Heer en meester,
u hebt ons
de juiste betekenis van uw Woord getoond.*

*Vermeerder en versterk ons inzicht
en help ons,
dat wij daarnaar ook leven en handelen.*

*U
én de Vader en de Heilige Geest
zij lof en dank
in eeuwigheid*

(Maarten Luther, Gebeden, p. 45)

5.1 Doelstelling en werkterreinen

Bij de diaconale arbeid van onze gemeente gaat het om de dienst van barmhartigheid en gerechtigheid in de kerk en in de wereld, die vorm krijgt in het delen van al wat haar aan gaven geschonken is, het helpen waar geen helper is en het getuigen van de gerechtigheid van God waar onrecht geschiedt.

Als werkterreinen kunnen we onderscheiden:

1. *Dienst dichtbij*

Diaconale werkzaamheden in eigen gemeente, directe omgeving en in Nederland

2. *Dienst ver weg*

Werelddiaconaal werk - we kunnen waarschijnlijk niet veel meer doen dan we nu doen.

3. *Werk in gemeente en kerk*

Werk in diensten en bij viering Heilig Avondmaal voldoende. Wel is het nodig het diaconaal bewustzijn van de gemeente te vergroten en de diaconale betrokkenheid van de gemeente te stimuleren.

5.2 Aandachtspunten

Het is van groot belang dat de dienstdoende diaken elke keer de collecte in de afkondiging goed toelicht. Daaruit blijkt de maatschappelijke betrokkenheid van de Lutherse kerk.

Ook de stukjes in Opbouw waarin de komende collecten worden toegelicht, zijn een belangrijke informatiebron.

Van de PKN en andere instanties ontvangen folders aangaande de collecte worden in de regel uitgedeeld voorafgaande aan de dienst, maar bij grote stukken is het beter af te kondigen dat die na de dienst én in de foyer én in de hal kunnen worden meegenomen.

Tevens wijst de diaken op de collecte voor de eigen gemeente bij de uitgang.

In de afkondiging wordt altijd genoemd voor wie de bloemen van de altaartafel zijn.

5.2.1 Diaconaal werk dichtbij

Wensen:

Heeft de diaconie voldoende zicht op de noden van de eigen gemeente?

Bezoekgroep 'verzorgt' de 70-plussers, maar de groep daaronder?

Vanuit de bezoekgroep ligt er nog een plan om gemeenteleden uit de regio samen te brengen en eventueel een gespreksgroep te beginnen.

Maatschappelijk werk in stadswijk of buurt is bij ons niet van toepassing.

Werkzaamheden die nu worden verricht:

Deelname in bezoekgroep; 70-plussers in kaart gebracht; krijgen bloemen of kaart bij verjaardag. Zieken krijgen bloemen. Kinderen en jongeren tot 18 jaar krijgen ook een kaart met hun verjaardag.

Financiële ondersteuning van diegenen die hulp vragen (rentevrije lening en/of gift).

Kerstpakkettenactie voor leden/betrokkenen bij de gemeente die een steuntje in de rug kunnen gebruiken.

Samenwerking binnen Kleine Oecumene in de vorm van een gezamenlijk collectiedoel tijdens de zomerdiensten en het bekend maken daarvan.

Betrokken bij het werk van de Open Hof, opvang van dak- en thuislozen.

5.2.2 Diaconaal werk ver weg

Wensen:

Gedurende een bepaalde tijd een werelddiaconaal project ondersteunen en onder de aandacht van de gemeenteleden brengen.

Bij de Kerk in Actie-campagne tijdens de veertigdagentijd iets organiseren, ook met de jeugd.

Zo nu en dan een achtergrondstukje plaatsen over organisaties die vanuit de kerken actief zijn op werelddiaconaal niveau, zoals Oikos en Oikocredit.

Nagaan in hoeverre er behoefte is aan het aangaan van gemeentecontacten en of er mensen zijn die zich daarvoor willen inzetten.

Werkzaamheden die nu worden verricht:

Collectes voor werelddiaconaat, Kinderen in de Knel e.a. van Kerk in Actie.

Bekendmaking hiervan door publicatie in Opbouw.

Het missionair-diaconale aandeel dat de gemeente op zich genomen heeft, wordt tot nu toe altijd gehaald.

5.2.3 Diaconaal werk in en met de gemeente

Wensen:

Streven naar het versterken van de diaconale betrokkenheid van de gemeente, stimuleren van eigen inzet van gemeenteleden.

Punt van aandacht: het aanschrijven van onze gemeenteleden rechtstreeks door Kerk in Actie. De kerkenraad moet toestemming daartoe geven. Doorgaans wordt aan Kerk in Actie toestemming gegeven dit eenmaal per jaar te doen. We kunnen de betrokkenheid van de gemeenteleden vergroten door hen duidelijk te informeren over het doel en de procedure van een dergelijke gemeentemailing.

Werkzaamheden die nu worden verricht:

Diaken neemt deel aan het werk van de kerkenraad.

De diaconie zorgt voor het beheer van de financiën van de diaconie.

Vermelding in Opbouw van collecteopbrengsten en het collecterooster voor de komende tijd en eventueel omschrijving van de collectedoelen.

Tijdens de eredienst collecteert de diaken voor het diaconale doel en verzorgt ook de afkondiging hiervan; bij viering van het Heilig Avondmaal verzorgt de diaken brood en wijn.

Organiseert deelname aan vakantieweken in Lunteren voor diegenen die daarvoor in aanmerking komen.

Diaken verzorgt de 'bloemenlijsten' voor jarige 70-plussers. Diaken zorgt voor felicitatiekaart aan gemeenteleden tot 18 jaar en aan hen die 70 jaar of ouder zijn geworden.

5.3 Zending, werelddiaconaat en ontwikkelingssamenwerking

*Heer,
daaraan ontbreekt het mij,
U geeft zich zo rijkelijk en in overvloed,
maar ik kan dat niet evenzo doen
tegenover mijn naaste.*

*Deze nood klaag ik U en bid,
laat me toch zo rijk en krachtig worden,
dat ik het ook kan*

(Maarten Luther, Gebeden, p. 49)

Onze gemeente heeft geen aparte ZWO-commissie. Gezien de geringe menskracht zijn daar voorlopig ook geen plannen voor.

De contactpersoon met Kerk in Actie voor het diaconale werk neemt ook het ZWO-gedeelte voor zijn rekening.

Er wordt gecollecteerd voor de diverse projecten van Kerk in Actie en de projecten worden onder de aandacht van de gemeenteleden gebracht door afkondiging tijdens de dienst en vermelding in Opbouw. De toegezonden folders worden voor de dienst uitgereikt.

Het verdient wellicht aanbeveling gedurende bijvoorbeeld een jaar een speciaal project extra te ondersteunen en hier aandacht aan te geven (zie ook onder 'Diaconaal werk ver weg').

6. Samenwerking met andere gemeenten en andere kerken

*Heer,
U bent er mee begonnen,
u hebt mij uw heilig Woord gegeven
en mij aangenomen
onder hen, die uw volk zijn,
die U kennen, loven en prijzen.*

*Geef dan uw genade,
dat ik bij uw Woord blijf
en mij nooit afscheidt
van uw christenheid.*

(Maarten Luther, Gebeden, p. 44)

6.1 Waarom?

We staan als kerk, als gemeente niet alleen in deze wereld. Er zijn om ons heen andere kerken die op een eigen wijze gestalte willen geven aan hun verbondenheid met Christus. Door de doop zijn we als broeders en zusters met elkaar verbonden ook over de kerkgrenzen heen. We geloven in de eenheid in Christus. Omdat we ons met elkaar verbonden weten respecteren we elkaar en zoeken een goede verstandhouding met elkaar. De ervaring is ook dat je in het contact met de ander jezelf beter leert kennen.

De oecumene als beweging is gericht op eenheid, en dit staat soms op gespannen voet met het streven van de kerkgenootschappen om zich meer te profileren.

We maken deel uit van de Kleine Oecumene, dat is de oecumene van de kleine kerken. Hierbij horen op dit moment de Evangelische Broedergemeente, de Doopsgezinde Gemeente, de Remonstrantse Gemeente, de Vrijzinnig Protestantse Gemeente en wijzelf. Het samenbindende is dat al deze gemeenschappen kleine gemeenten met een regionale spreiding zijn, waardoor we ondanks de zeer verschillende tradities in een vaak vergelijkbare situatie verkeren. In dit overleg respecteren we elkaar zoals we zijn, blijven van elkaar op de hoogte en zoeken, waar dit gewenst is, de praktische samenwerking.

De Evangelisch-Lutherse Gemeente is lid van de Raad van Kerken. We vertegenwoordigen samen met de andere protestantse gemeenten de Protestantse kerk. De Raad van Kerken is het aanspreekpunt voor de overheid wanneer ze in contact willen treden met de kerken, zoals dit bij de WMO het geval is.

6.2 Wat doen wij?

Binnen de Raad van Kerken: We hebben een vertegenwoordiger in het overleg van de Raad van Kerken. We nemen jaarlijks deel aan de oecumenische dienst op de zondag in de Gebedsweek voor de eenheid van de kerken, soms alleen deelnemend, soms ook in de voorbereiding.

De predikant van de lutherse gemeente neemt deel aan het overleg van de Voorgangers van de Raad van Kerken (VORK). Hier ontmoeten de voorgangers uit de binnenstadskerken elkaar. Dit overleg zorgt ook voor de voorbereiding van de gezamenlijke dienst op de zondag voor de eenheid.

In de Kleine Oecumene: De gezamenlijke activiteiten zijn de goedlopende zomerdiensten en de daarbij behorende zomeractiviteiten. Tijdens de zomervakantie worden er zeven zondagen gezamenlijke diensten gehouden, volgens de traditie van de gemeente waar de dienst wordt gehouden. (2 diensten doopsgezind, 2 luthers, 2 remonstrants en 1 vrijzinnig protestants. De Evangelische Broedergemeente houdt één dienst waarvoor roulerend één van de gemeenten die twee diensten heeft, er één inlevert.)

De kerkenraden van de Kleine Oecumene ontmoeten elkaar voor inhoudelijke verdieping.

Verder heeft de lutherse gemeente de twee avonddiensten in de stille week gezamenlijk met de remonstranten. Daarnaast zijn er, meestal in november en februari, twee gezamenlijke diensten met de doopsgezinden. Een keer komen zij bij ons en een keer kerken wij bij hen. Het vermoeden bestaat dat deze traditie teruggaat op de anderhalf jaar in de negentiende eeuw dat de doopsgezinden en de lutheranen samen in de lutherse kerk kerkten omdat de doopsgezinde kerk gerestaureerd werd. (De bekertjes op onze tafel zijn een geschenk als dank hiervoor.)

Sinds 1950 wordt er een kerkenraadoverleg in het noorden gehouden. De regiovergadering is het jaarlijkse overleg van de zes noordelijke Evangelisch-Lutherse gemeenten (Groningen, Kampen, Leeuwarden, Pekela-Winschoten, Wildervank-Veendam en Stadskanaal). Jaarlijks wordt er door een van de gemeenten de buitendag voor deze regio georganiseerd.

De combinatie met Wildervank-Veendam: Sinds 2 oktober 2008 is de Evangelisch-Lutherse Gemeente Groningen een combinatie aangegaan met de Evangelisch-Lutherse Gemeente Wildervank-Veendam. Aanleiding hiervoor was de wens om deze kleine gemeente in de provincie en haar werk te ondersteunen. Als gevolg van de combinatie is de gemeente Wildervank-Veendam geen beschikbaarheidsbijdrage meer verschuldigd. De predikante van de Evangelisch-Lutherse Gemeente Groningen gaat twee keer per jaar in de gemeente Wildervank-Veendam voor. Deze gemeente kan tegen betaling in bescheiden omvang beroep doen op de predikante.

6.3 Aandachtspunten

De Evangelisch-Lutherse gemeente heeft veel contacten en gezamenlijke diensten en dat willen we zo houden. Dat we zoveel contacten hebben en onderhouden mogen we wat meer positief onderstrepen.

De vraag of een partnerschap met een gemeente in het buitenland voor ons verrijkend en behapbaar zou kunnen zijn, zal in de toekomst onderzocht moeten worden.

7. Missionair werk

*Goede God,
laat ons uw genadig Woord horen,
behoud ons bij uw belofte,
zodat we niet vervallen
in gemor en ongeduld.*

*Verhef U,
plant uw banier,
laat uw Woord vast staan bij ons,
zodat we ons daarnaar richten,
zoals men zich in het leger
richt naar de veldtekens.*

(Maarten Luther, Gebeden, p. 33)

Missionair werk is het werk met het oog van mensen van buiten de kerk.

In het missionair werk willen we ons geloof delen met anderen.

Bij het missionair werk gaat het om de communicatie van wat ons raakt: ons geloof. In onze situatie betekent dit tegelijkertijd dat we communiceren wat luthers is.

De communicatie met het oog op onze missionaire taak kunnen we onderscheiden van PR, maar deze twee hebben raakvlakken met elkaar. De missionaire communicatie is gericht op het geloof, bij PR gaat het om de communicatie van wie we zijn, de organisatie. Een goede PR kan bijdragen aan het verlagen van de drempel om met de lutherse gemeente in contact te komen.

7.1 Op welke manier zijn wij als gemeente in gesprek met mensen van buiten de kerk?

Door wat we zijn en doen zijn we al missionair. Door de leden die contacten hebben in hun eigen omgeving en soms vertellen van hun betrokkenheid bij het geloof en bij de Evangelisch-Lutherse Gemeente.

Bij het missionair werk gaat het niet alleen om het verkondigen van de boodschap, de inhoud maar ook om aandacht voor de manier hoe mensen betrokken raken bij het geloof en bij de gemeente.

Deze gemeente heeft zeer regelmatig gasten. Als gemeente hebben we veel aandacht voor gasten in onze diensten. Over de warme ontvangst krijgen we vaak positieve reacties.

Wanneer mensen regelmatig terugkomen dan is het belangrijk om het adres te vragen voor toezending van Opbouw en te informeren of er interesse is om aan een activiteit deel te nemen. Hiervoor is het belangrijk dat er een aanbod van laagdrempelige activiteiten is: als meehelpen koffiezetten, lector zijn, inhoudelijke verdieping in losse avonden die bezocht kunnen worden zonder zich aan een groep te binden.

Wanneer iemand langer meedraait in de gemeente zal de gemeente de vraag naar inschrijving of overschrijving aan de orde stellen.

De muziekdiensten zijn een manier om mensen van buiten de kerk te bereiken waardoor ze naast de muziek ook weer iets van waar de kerk voor staat kunnen beleven. De kinderdiensten kunnen hier ook toe bijdragen. Ook doop- en trouwdiensten en begrafenissen zijn momenten waar buitenstaanders (opnieuw) in aanraking komen met de kerk. De lutherse voorganger heeft hierin vaak een belangrijke rol.

7.1.1 Aandachtspunten / Actiepunten

- Een goede PR vergemakkelijkt voor mensen de kennismaking met de lutherse gemeente.
- Vaak vindt de eerste kennismaking met de Evangelisch-Lutherse gemeente via de kerkdiensten plaats. De toegankelijkheid van de inhoud en de liturgie van de diensten alsook de ontvangst van nieuwkomers zijn hierbij belangrijk. De aandacht hiervoor is reeds aanwezig en zal voortgezet moeten worden.
- Via onze website wordt steeds vaker het eerste contact gelegd. De website verdient daarom meer aandacht dan nu.
- Kunnen we misschien iets meer zicht krijgen op hoe gasten de weg naar onze gemeente vinden en daar eventueel vervolgens iets aan verbeteren, verbreden?
- Is ons aanbod aan activiteiten uitnodigend om in de gemeente mee te doen?
- Hoe raken mensen in de gemeente thuis? Wat kunnen we hieraan verbeteren? Hoe verloopt de kennismaking?
- Op welke andere wegen kunnen we bijdragen aan de kennis van het geloof in onze samenleving?

Deze punten vragen om verdere bezinning voordat activiteiten worden gepland.

7.2 Onze 'missie' binnen de Protestantse Kerk in Nederland

Als Evangelisch-Lutherse gemeente hebben we naast deze algemene missionaire taak ook de taak de Evangelisch-Lutherse traditie levend te houden en in te brengen in het kerkelijk gesprek. Zonder de inbreng van de lutherse traditie is de Protestantse Kerk niet wat ze wil zijn, namelijk een kerk waarin de calvinistische en de lutherse traditie samenkomen. Daarom zien we het als onze taak om zoveel mogelijk medegelovigen kennis te laten maken met de lutheranen en de lutherse traditie binnen de kerk.

7.2.1 Wat doen wij?

Met onze aanwezigheid in de classis Groningen dragen we bij aan de ontmoeting tussen de tradities in de kerk. De dienst op Hervormingsdag is een gezamenlijke dienst met de Protestantse Gemeente Groningen. Daarmee drukken we onze verbondenheid uit en bieden daarbij tegelijk mensen de gelegenheid om kennis te maken met de Evangelisch-Lutherse Gemeente Groningen.

Op verzoek houdt de predikant lutherse diensten in andere kerken, en zijn leden bereid op gemeenteavonden te vertellen over de lutherse traditie.

7.2.2 Aandachtspunten / Actiepunten

We zouden ons hier actiever in kunnen opstellen maar moeten hierbij tegelijkertijd met onze beperkte menskracht rekening houden. Er zijn veel verschillende mogelijkheden: Informatie over activiteiten publiceren in Kerk in Stad en Protestantse kerkbode, aan gemeenten aanbieden om op gemeenteavonden te komen spreken, een inhoudelijk gesprek op de classis organiseren.

8. Public Relations

Public Relations (PR) gaat over het verzorgen van de communicatie met de buitenwacht op een wijze dat de mensen van buiten een reëel en positief beeld van de Evangelisch-Lutherse Gemeente Groningen hebben. Ook gaat het bij PR om informatie over wat er in de gemeente gebeurt.

8.1 Vormen van PR op dit moment

- De verschillende activiteiten in het kerkgebouw brengen een naamsbekendheid van de “lutherse kerk” met zich mee.
- Iedere tweede zondag van de maand is er een muziekdienst in de Lutherse Kerk. Door dit aanbod komen ook mensen de lutherse kerk binnen die anders geen contact met onze gemeente zouden krijgen. De posters die voor deze muziekdiensten worden gemaakt en in de stad worden opgehangen, kondigen deze muziekdiensten aan.
- De website van de lutherse gemeente speelt steeds meer een rol bij de informatie over de gemeente. De website van de lutherse gemeente biedt een overzicht van de kerkdiensten en informatie over de kerk en de geschiedenis van de gemeente.
- Het gemeenteblad Opbouw geeft zeven keer per jaar informatie over kennis wat er in de gemeente gebeurt. Het blad wordt aan de leden verstuurd en het ligt in de foyer van de kerk, zodat iedereen die belangstelling heeft het kan meenemen.
- Er is ook een informatiebord over de kerk als monument.
- De Evangelisch-Lutherse gemeente is te vinden in alle belangrijke informatiebronnen, zoals stadsgids, telefoongids, online, etc.
- Ook biedt de Open Monumentendag de mogelijkheid kennis te maken met de lutherse gemeente.
- Voor mensen die contact zoeken is altijd iemand bereikbaar.
- Er is een folder met achtergrondinformatie over de gemeente.
- In het blad Kerk in Stad worden bijzondere diensten of activiteiten aangekondigd.
- Onze gemeente ‘lift mee’ in de tenaamstelling van de Protestantse Kerk Nederland (PKN).

8.2 Aandachtspunten

Om goed PR-werk te kunnen doen zou het goed zijn een PR-werkgroep binnen de gemeente te vormen.

In de gemeente is er een bewustzijn van de representatie van ons kerkgenootschap. De grootste dragers van de publieke relaties zijn de gemeenteleden zelf.

Met de totstandkoming van de PKN is er een toegenomen naamsbekendheid van de lutherse kerk als zodanig. Dit heeft ook geleid tot meer belangstelling van andere kerkgangers en het publieke domein. De kerkenraad wil alles in het werk stellen om deze belangstelling waar mogelijk aan te grijpen om de gemeente te presenteren. Hiervoor wordt de website steeds belangrijker omdat steeds meer mensen hun informatie online opzoeken. Om het informeren over onze gemeente te bevorderen valt te denken aan het ontwikkelen (bijwerken) van ondersteunend materiaal, zoals een videopresentatie en tekstachtergronden, bijvoorbeeld uit Opbouw, op de website.

Ook zou nog meer met affiches aan de kerkranken langs de straat gewerkt kunnen worden.

9. Opbouw

Opbouw is het blad voor de Evangelisch-Lutherse Gemeente Groningen. Het is voor actieve en niet-actieve leden een belangrijk communicatiemiddel tussen de verschillende groepen uit de gemeente. Vooral voor leden die niet actief deelnemen aan het gemeentelven is het lezen van het gemeentebld uitdrukking van hun band met de gemeente. Om ook werkelijk alle leden te bereiken heeft de kerkenraad er bewust voor gekozen om het niet in abonnementsvorm te verspreiden.

9.1 De inhoud van Opbouw

Informatie over het gemeentelven

Agenda kerkdiensten, agenda gemeenteactiviteiten, handige adressen, aankondigingen van bijzonderheden omtrent de diensten, aankondigingen van bijzondere bijeenkomsten, kerkmuzikale informatie.

Inhoudelijke bijdrage over geloven

Meditatief/inleidend stuk, de rubriek 'Geef de pen door' en 'Uit het web gelicht' (informatie over kerk en geloof op het web).

Geldwerving

In Opbouw worden de gemeenteleden geïnformeerd over de financiële zaken van de gemeente, zij worden opgeroepen om bij te dragen door middel van twee keer per jaar een acceptgiro die voor verschillende aspecten van het gemeentewerk zijn bedoeld. Ook zijn in Opbouw de diverse rekeningnummers bij de 'handige adressen' opgenomen.

De acceptgiroacties zijn:

- Opbouw 2: voor Organist en kerkmuziek
- Opbouw 5: voor Opbouw

Verantwoording

Opbouw is ook het medium om naar de gemeente toe verantwoording af te leggen, van de kerkenraad, jaarrekening, collecteopbrengsten, gemeentewerk.

Aandacht voor het diaconale werk

Collecteopbrengsten diaconie, collecterooster en uitleg bij het collectedoel worden in Opbouw vermeld.

Verslaglegging

In Opbouw vindt men ook verslagen van bijeenkomsten en gebeurtenissen. Waardoor de gemeenteleden die niet aanwezig waren een beeld hebben van wat er heeft plaatsgevonden.

Van de ledenadministratie

Hier worden wijzigingen in het ledenregister vermeld. Omdat onze gemeente niet erg groot is, worden vanuit de ledenadministratie de verjaardagen van alle leden in de Opbouw met adres vermeld zodat gemeenteleden elkaar een kaartje kunnen sturen.

Informatie vanuit de aan de gemeente gelieerde stichtingen

Exploitatiestichting, Stichting Vrienden van de Lutherse Kerk, Juffer Margaretha Gasthuis.

Informatie van buiten de gemeente

Het betreft informatie over activiteiten van en voor lutheranen, informatie over het studentenpastoraat, werk dat ook namens de Evangelisch-Lutherse Gemeente Groningen gedaan wordt, persberichten, etc.

Opbouw wordt bewaard in de Groninger Archieven. Het is daarom goed zich te realiseren dat wat in Opbouw wordt vermeld, daarmee ook terecht komt in dat archief als een bron van informatie voor toekomstige generaties. (Sommige informatie wordt juist met het oog hierop in Opbouw opgenomen.)

9.2 De praktische kant van Opbouw

Ontvangers

Opbouw wordt gestuurd aan: gemeenteleden, belangstellenden, andere geïnteresseerden en de gastpredikanten. Een aantal exemplaren van Opbouw komt in de foyer te liggen zodat geïnteresseerden het blad mee kunnen nemen.

Oplage en verschijningsfrequentie

De oplage is op dit moment 310 exemplaren.

Opbouw verschijnt 7 keer per jaar. Opbouw verschijnt circa om de zes weken, het zomernummer bestrijkt twee maanden. Bij de planning van de verschijningsdata wordt rekening gehouden met de feestdagen: Pasen, Pinksteren en Kerst; het zomernummer komt kort voor de schoolvakanties uit.

Periode die de informatie in Opbouw bestrijkt

Lijst kerkdiensten en agenda lopen nog twee weken door na de geplande verschijningsdatum van de volgende Opbouw, zodat er wanneer door omstandigheden – we werken immers met vrijwilligers – Opbouw niet op tijd kan verschijnen, er geen gat in de informatie voor de gemeenteleden ontstaat.

Vormgeving

Opbouw heeft een heldere leesbare opmaak. Iedere rubriek heeft haar eigen logo en is zo makkelijk te herkennen. Formaat A5 is prima.

Indeling Opbouw

De meeste rubrieken hebben een vaste plek in Opbouw zodat men die gemakkelijk kan terugvinden. Verder helpt de inhoudsopgave bij het vinden van de gewenste informatie. Op de achterpagina werden alle belangrijke adressen genoemd.

9.3 Aandachtspunten

De huidige kwaliteit van Opbouw vasthouden.

Rubriek ‘Geef de pen door’ weer oppakken.

Het zou wenselijk zijn wanneer er van elke groep in de gemeente er één keer per jaar iets in Opbouw staat.

Alle verjaardagen van gemeenteleden zullen in Opbouw vermeld worden.

Om zoveel mogelijk mensen te bereiken willen wij een pdf van Opbouw op de website plaatsen.

10. Financiën en beheer

*Heer Jezus,
kom tot mij
en beschik over mijn brood,
mijn zilver en goud.*

*Want hoe goed wordt dat alles besteed,
wanneer ik het aan U besteed.*

(Maarten Luther, Gebeden, p. 48)

10.1 Algemeen

De kerkenraad vertrouwt de verzorging van de financiële zaken van de gemeente (met uitzondering van diaconale aangelegenheden) toe aan het college van kerkrentmeesters. De exploitatie van het kerkgebouw en alle activiteiten die daarmee verband houden vormen geen onderdeel van de verantwoordelijkheid van het college omdat het kerkgebouw door een aparte Exploitatiestichting wordt geëxploiteerd.

10.2 Samenstelling

Het college van kerkrentmeesters bestaat uit tenminste drie leden. Momenteel is echter een positie vacant. De meerderheid van het college bestaat uit ouderlingen-kerkrentmeester. Het college is lid van de Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer in de PKN.

10.3 Taken

Het college van kerkrentmeesters heeft tot taak het scheppen en onderhouden van de materiële en financiële voorwaarden voor het leven en werken van de gemeente door:

- het meewerken aan de totstandkoming van het beleidsplan, de begroting en de jaarrekening van de gemeente;
- het zorg dragen voor de geldwerving;
- het beschikbaar stellen van ruimten voor de eredienst en andere activiteiten van de gemeente;
- het beheren van de roerende en onroerende zaken van de gemeente;
- het beheren van de financiën van de gemeente;

- het verzorgen van het personeelsbeleid en het fungeren als werkgever;
- het bijhouden van de registers van de gemeente, het doopboek, het belijdenisboek en, indien aanwezig, het trouwboek;
- het beheren van de archieven van de gemeente.

10.4 Begroting en collecterooster

Vóór 1 november dienen het college van kerkrentmeesters en het college van diakenen hun ontwerpbegrotingen bij de kerkenraad in, vergezeld van een door hen in onderling overleg opgesteld gemeenschappelijk ontwerpcollecterooster. Nadat de kerkenraad de begrotingen voorlopig heeft vastgesteld, worden deze in samenvatting in de gemeente gepubliceerd en tevens gedurende een week in haar geheel voor de leden van de gemeente ter inzage gelegd. De kerkenraad stelt de leden van de gemeente in de gelegenheid hun mening over de begrotingen kenbaar te maken op de wijze die in de regeling voor de wijze van werken van de kerkenraad is aangegeven. Daarna stelt de kerkenraad de begrotingen en het collecterooster vast.

10.5 Jaarrekening

Het college van kerkrentmeesters en het college van diakenen leggen elk jaar vóór 1 mei hun ontwerpjaarrekeningen over het laatstverlopen kalenderjaar aan de kerkenraad voor. Deze jaarrekeningen worden in haar geheel of in samenvatting in de gemeente gepubliceerd en tevens gedurende een week in haar geheel voor de leden van de gemeente ter inzage gelegd. De kerkenraad stelt de leden van de gemeente in de gelegenheid hun mening over de jaarrekeningen kenbaar te maken. Daarna stelt de kerkenraad de jaarrekeningen vast, hetgeen strekt tot decharge van de kerkrentmeesters respectievelijk de diakenen inzake het door hen gevoerde beheer, tenzij de kerkenraad een voorbehoud maakt, of het regionale college voor de behandeling van beheerszaken nader overleg wenst. Elk jaar wordt vóór de vaststelling van de jaarrekeningen de financiële administratie van de gemeente en van de diaconie gecontroleerd door een door de kerkenraad aan te wijzen certificerend accountant of twee andere onafhankelijke deskundigen.

10.6 Financiële positie

Het college streeft naar een sluitende begroting. De afgelopen jaren zijn echter met een fors tekort geëindigd (2006: -2.320 euro, 2007: -18.877, 2008: -15.711 euro). Deze situatie is niet gezond en het college zet zich ervoor in om dergelijke tekorten in de toekomst zoveel mogelijk te voorkomen. Gezien de hoogte van de tekorten zal het afbouwen van een tekort waarschijnlijk een geleidelijk proces zijn. In 2008 bedroegen de totale inkomsten 48.130 euro en de totale uitgaven 63.841 euro. De gemeente heeft verschillende fondsen waarin het vermogen van de gemeente is belegd, waaronder het "Döbkenfonds", het "Sperwerfonds" en het in 2009

ingestelde “Scholte-Voorzee-Fonds”. In 2008 leverden de fondsen inkomsten op van euro 20.338. De bijdragen levend geld in 2008 waren 27.792 euro.

10.7 Geldwervingsacties

Naast de collecten in de diensten voor de kerk worden de volgende geldwervingsacties gevoerd:

- Actie Kerkbalans (vanaf 2010);
- Solidariteitsfonds;
- kosten voor Opbouw;
- incidenteel oproepen in Opbouw onder bijvoeging van acceptgiro's;
- incidenteel wervingsbrieven aan leden en belangstellenden onder bijvoeging van acceptgiro's.

10.8 Communicatie met de gemeente in financiële aangelegenheden

In Opbouw wordt over de resultaten van de verschillende wervingsacties en de financiële situatie van de gemeente in het algemeen regelmatig bericht. Ook vindt er in november van elk jaar een gemeenteavond over de financiën plaats.

10.9 Combinatie met de gemeente Wildervank-Veendam

De gemeente is per 2 oktober 2008 een combinatie met de Evangelisch-Lutherse Gemeente Wildervank-Veendam aangegaan (zie hoofdstuk ‘Samenwerking met andere gemeenten en andere kerken’). De predikante van de Evangelisch-Lutherse Gemeente Groningen gaat twee keer per jaar in de gemeente Wildervank-Veendam voor en deze gemeente kan tegen betaling in bescheiden omvang beroep doen op de predikante.

10.10 Ledenadministratie

Door twee vrijwilligers worden de ledenregisters bijgehouden volgens de voorschriften van de kerkorde. Bij de mutatieverwerking van inkomende leden wordt ervoor gezorgd dat de door verhuizing inkomende leden een begroetingsbrief ontvangen en dat alle inkomende leden worden bezocht. Alle leden zijn landelijk geregistreerd bij de PKN-dienstenorganisatie SMRA.

Aantal leden

Eind 2008 had de gemeente 117 belijdende leden en 100 doopleden.

10.11 Voornemens

Het college ziet streng toe op de ontwikkeling van de financiële situatie van de gemeente. Het college vindt het niet acceptabel dat op het vermogen van de gemeente wordt ingeteerd. Tekorten moeten worden vermeden. Het college wil ook de geldwervingsacties verstevigen om het niveau van de bijdragen levend geld

structureel te verhogen. De gemeente neemt daarom vanaf 2010 deel aan de Actie Kerkbalans. Tevens heeft het college contact opgenomen met de stichtingen die direct of indirect verbonden zijn met de gemeente, te weten de Exploitatiestichting en het Juffer Margaretha Gasthuis, om te onderzoeken of en zo ja, welke bijdrage zij ook in de toekomst kunnen leveren voor de verbetering van de financiële situatie van de gemeente. Het college blijft deze stichtingen aanmoedigen om de gemeente hierbij te blijven ondersteunen. Voorts wil de gemeente onderzoeken welke mogelijkheden bestaan om subsidies van derden te ontvangen. Als blijkt dat dergelijke subsidies aangevraagd kunnen worden, wil de gemeente deze aanvragen stellen om ook op deze aanvullende manier de inkomsten voor de gemeente te verhogen. Mocht ondanks de voornoemde acties blijken dat de gemeente er niet in slaagt om de inkomstenkant te verbeteren, dan moet opnieuw worden onderzocht welke acties, ook aan de uitgavenkant, ondernomen moeten worden om verdere tekorten te voorkomen.